



## Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Nativitate S. Joannis Baptistæ. Iudicantur hujus sancti Præcursoris perfectiones, quæ in eo consistunt, quod similis fuerit filio Dei nascens & moriens.

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

SERMO DECIMUS SEXTUS.  
IN F E S T O  
N A T I V I T A T I S S A N C T I  
J O A N N I S B A P T I S T Æ

Quis putas puer iste erit?

**D**ifficulus duo homines inveniri poterunt, qui quoad staturam, vultum, loquelam, mores, in dolem animique inclinationem per omnia sibi similes existant. Nam quia similitudo est convenientia in forma, quæ ut Aristoteles scribit, in qualitativa uniformitate consistit: Similia ea sunt, quorum est qualitas una, sequitur manifestè quod homines potius inter se differentes sint, quam scilicet, ut proinde Poëta observaverit, quod

D. Th. 1. p. 9. 3. 4. 3. Cajet. ib. Arist. apud Jul. Solin. c. 5.

Ovid.

Poëtoribus mores tot sunt, quot in orbe figuræ.

Veruntamen quia rei difficultas ejusdem possibilitatem minime tollit, similitudo hominum inter se absolute negari non debet. Nam cum creaturæ licet in infinitum à Deo distent, eidem tamen similes existant. Non secundum eandem rationem specificam aut genericam, sed secundum aliqualem analogiam; ut habemus in Genesi: *Faciemus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*, Gen. 2. Vel ut dicit S. Joannes Evangelista: *Cum apparuerit similes ei erimus*; Joan. c. 3. Longe magis inter homines qui sunt ejusdem ordinis, rationis & speciei, similitudo aliqua inveniri poterit. Quod tamen ratione sufficiente persuaderi non possit, ad id tamen ostendendum sequentes experientia servare possunt, à variis Historiis adductæ. Et quidem in primis Aristodemus Rex ab Ægina Coniuge sua duos filios habuit, quorum unus Eunithenes, alter verò Procles appellabatur, qui ad eò sibi mutuo similes erant, ut cum Lacedæmones Rege mortuo, conformiter legum suarum dictamini primogenitum ejus in successorem

D. Th. & Cajet. ubi supra.

eligere & coronare vellent, eum à secundo genito distinguere nequaquam poterint. Neque enim bant utrumque puerorum eligerent, cum esset similitudo. Sic quoque Antiocho Syria Rege occiso, Laodices Coniux ejus Arrenonem in suum contortem & Regem sibi copulavit, eo præcipue ducto motivo, quod Antiocho Regi simillimus esset. Antiocho Regi yria Arrenon in tantum similitudine fuit, ut Laodice coniux regia necato jam Antiocho eum in Regni successorem elegerit. Certus quidem Babirra Metellianus, vir humilis conditionis, quoad vultus lineamenta, & mores agendi, in nulla profus à Dorimacho differerebat, de quo Polybius libro 4. Histor. scripsit: *Vultu & comitibus corporis lineamentis, voce denique ipsa tam similitudo fuit, ut si quis ei capitis ornamentum, chlamydemque illius addidisset, haud facile fuisset utrumque esse discernere.* Turanius Magnus duos pulcherrimi aspectus juvenes M. Antonio Tronivio ducentis sestertiis vendidit, quorum unus Atticus, alter vero Germanus erat, eique ambos illos germanos fratres esse persuadebat: *Quod in omnibus simillimi erant.* Cumque empta adversus factam sibi fraudem & lucum vehementer exciperet, hac se Turanius arguta defendit, dicens: *Ob id se tanti pretios vendidisse, quod cum tam diversis inter se regionibus orti essent, magis mira similitudo fuerit, qua necesse erat gratia haberet, si inter fratres similitudo invenireta esset.* Memorant quoque historici, omnibus vultum fuisse Vibium & Publicum, duas veras esse Pompeii Magni effigies, adeo ut Perennus ad eò statu, & Pompeius in illis, & illi in Pompeii statu lulari possent. De Hibræa quoque Milatio extore famulissimo scribunt, eum in facie lineamentis, & in reliqua corporis figura

aded exacte certi cuiusdam Cynnicoi servi effigie, & corporis proportioni correspondisse, ut huic rota Asia germanum ejus fratrem fuisse existimavit: *Tam similem servat, ut tanquam germanorum fratrem totius Asia oculi assignarent.* Augusti Imperatoris temporibus juvenis quidam Romam venit: ab ipso Imperatore, tam in vultu effigie, quam in statura, & reliqua corporis dispositione nequaquam differens fuit: *Forma corporis eam similis Augusto, ut omnem populum spectaculi admiratione suspenderet.* Sic quoque servus quidam, cui nomen Clemens erat, quantum ad lineamenta atinet, plane erat persimilis Agrippa, unde ut pecunias sibi congregaret in multis casibus, Agrippam se esse iactabat, & veluti talis passim ab omnibus esse credebatur. *Sporus quoque Neronis servus fuit simillimus Sabinae formosissima femina ab Imp. adamat.* Richardus Britannia Rex sub Henrico IV. carceri mancipatus erat, quando Comes Salisburgensis Musicum quendam Regi in facie simillimum, chlamyde Regia induit, auneque Richardum qui e carcere fugerat, esse dicens, multorum Dominorum sibi fidem conciliavit, qui eam velut Regem suum sunt consecrati. Cum Justiniano Imperatore gubernante Childibius, qui pro Romanis praturam in Thracia administrabat, in bello occubisset, accidit quod in Scavonia alius quidam ejusdem nominis, aspectus, lineamentorum per errorem apprehensus, & velut mancipium a quodam, qui firmiter se predictum Praetorem coemisse credebatur, fuerit coemptus. Plurimum ejusmodi simillium longam posse seriem adducere, sed haecenus adducta pro mille aliis quae adduci possunt sufficiant. Verum enim vero inter omnia quae haecenus sibi invicem assimilari visa sunt, inter nullos tam conspicua similitudo haecenus visa fuit, quam inter duas illas personas, earum quae carae unquam amicta fuisse dignissimas & praestantissimas, nimirum inter Christum verum Dei Filium & Redemptorem nostrum, & Joannem Baptistam. Unde si quis sanctissimo hoc puero nascere ex me qua sisset: *Quis putas puer iste erit?* Luc. cap. i. utique respondurus fuisset. Puer iste nativitate, & in vita Redemptori mundi hujus simillimus erit: *Il quod praesenti discuti latius explicabo, vos inter memores estote, quod in hoc Evangelio de loquente patret & tacente tractetur.* De tacente quidem huic verbis: *Eris tacens & non poteris loqui:* Ibid. v. 20. De loquente vero, dum Evangelista ait: *Evangelii Sanctorale,*

*Apertum est os Zachariae, & propheta vit dicens:* Ibid. v. 64. curate ut mecum sanctum Zachariam imitemini. ego quidem loquendo, vos autem attende & devotè auiscultando.

2. *Quis putas puer iste erit?* Quoniam hic puer evadet, qui praedictus est à Prophetis, annuntiatu ab Angelis, ab universa Judaea expectatus, in plurimorum lætitiis datus, precibus & orationibus impetratus, prius sanctus quam natus, prius Propheta quam in hæc lucem editus, prius officio quam vita functus, qui piusquam aetis serenitatem videre possit, luce potitus est cæli; qui mutis loquelam restituit, priusquam ipsemet linguam unquam laxarit, qui à sterili quadam conceptus est & natus? *Quis putas puer iste erit?* Prodrum erit Regis celestis, stella erit nuntia Solis, Aurora diei, Propheta Prophetarum, Lucerna lucens, Angelus in carne, Novi Testamenti Elias, Incarnati Verbi Testis, Flos virginitaris, Speculum Pœnitentiæ, Facialis gratiæ, Sanctitatis exemplar, Caput Eremitarum, Gloria Martyrum, Omnibus hominibus major, Denique vox verbi incarnati: *Quis putas puer iste erit?* Hic ex mente S. Ambrosii, parvus quidem est quoad corporis staturam & molem, magnus quoad meritum quantitate: *Puer & magnus. Præcellit cunctis, eminet univèrsis, antecedit Prophetas, supergreditur Patriarchas, & qui quis de muliere est inferior est Joanne Quærite ex S. P. Augustino quis Joannes sit, & respondebit: Quisquis Joanne plus est, non tantum homo est, sed Deus.*

3. Verum enim vero ne me ultra materiam promissam latius extendam, observemus obsecro quae inter Christi & Joannis Nativitatem repertiuntur similitudines: De Salvatoris Nativitate dicitur: *Impleti sunt dies ut pareret.* De Nativitate Joannis quoque in hodierno Evangelio replicatur: *Elsabeth impletum est tempus pariendi.* Lucæ 2. 7. Illa à Gabriele Archangelo Mariæ annuntiata fuit: *Missus est Angelus Gabriel.* Lucæ 1. 57. Insinuata quoque fuit hæc Zachariæ ab eodem Archangelo: *Gabriel Angelus locutus est Zachariæ: Elsabeth uxor tua pariet tibi filium.* Christus absque ullo cu' patre nullo conceptus fuit: Joannes quoque in utero materno sanctificatus: *Antequam exires de ventre sanctificavit.* Jerem. 1. 5. Nativitas Christi miraculose ex matre sine Patre facta fuit: Joannis autem Nativitas ex Matre sterili & insœcundo Patre prodigiose accidit. *Ex viro senescentis, & steriliis Joann natus est.* Nascente Salvatore Angeli annuntia-

S. v. m. 64. de Nativ. Ioan. 1. 3.

D. P. Aug. 1. 1. 1. serm. 3. 1. 2. de S. Ioan. Bapt.

Antiph. 3. a. 1. vesp. S. Ioan.

auntiarunt Pastoribus gaudium & laetitiam : Evangelizo vobis gaudium magnum. Luc. 1. 7. Nativitas quoque Joannis multis gaudiosa extitit : Et multi in Nativitate ejus gaudebunt. Filio Dei ab Angelo nomen impositum fuit : vocabis nomen ejus Joannem. Ibid. 14. Redemptor noster Angelus est appellatus : Magni consilii Angelus : Marci 1. 2. Eodem quoque nomine Joannes est decoratus : Ecco ego mitto Angelum meum.

3. Porro cum de Nativitate loquamur, non piget vos obsequere id, quod Joannis Evangelista Sacer calamus in principio Evangelii sui scribit, idque verbis majorem in se doctrinam continentibus, quam omnes tradere possint Doctores Scholastici. De triplici enim Nativitate ibi loqui videtur, scilicet de generatione Verbi æterni ex Patre per actum intellectus geniti, dum ait : In principio erat Verbum : & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Joan. cap. 1. Deinde de Nativitate Joannis Baptistæ, dum ait : Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes. Denique tertio loco agit de temporali Nativitate Christi, dicens : Et verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Ubi maxime observandus est admirabilis ordo quem Evangelista observat. Primum enim loco, ut justum est, agit de generatione æterna, eamque duabus aliis anteponit. Secundò verò loco Nativitatem sancti Joannis Baptistæ reponit : Antequam de Christi adventu agat : & Nativitate, de Joanne agit. Denique tertium locum Christi Nativitati attribuit. Veruntamen videtur mihi, quod sanctus Joannes Evangelista debitum ordinem minime observet. Sicut enim generationem æternam primo loco ponit, ita videbatur æquitas ex parte dignitatis majoris exposcere, ut immediate secundo loco ageret de Nativitate Christi, utpote quæ longe dignior & excellentior est Nativitate Joannis, eum certum sit, quod digniora sunt præferenda. Adde insuper, quod Nativitas Joannis in hac à Joanne Evangelista facta dispositione, statuatur in medio inter Nativitatem æternam, & Nativitatem temporalem Salvatoris. Locus autem medius est excellentissimus, qui proinde generationi debebatur nobilissima qualis est æterna, tanquam situs personis maxime conspicuis debitus. Prælati & Iudices habent esse in medio. Sic cor in medio consistit corporis humani. Polus, qui stella est immobilis in medio cæli est situatus. Pomerus Senem Priamum in medio filiorum suorum re-

posuit : Senem Priamum medium inter filios collocavit. Sertorius in quodam secluso convivio T. Fabium tanquam dignitatem in medium posuit. An tonium verò ad decretam, & senectipsum ad sinistram collocavit : Igitur cubuere Sertorius inferior, in medio T. Fabius Hispaniensis Senator ex præscriptis, in summo Antonius. Suetonius de Tiberio scribit : Medius inter duos Angelos simul sedit. Ac proinde cum Adrianus Imperator quendam servorum suorum in medio duorum transeuntium senatoreum ambulantiem vidisset, alteri cuidam ex servis, ad dicto servo colaphum impingeret, præcepit. Adrianus Imperator, cum quodam tempore Jerusalem inter duos Senatores à conspectu ambulantiem vidisset, misit quæret colaphum daret, & dicit : Noli inter eos ambulare. Quomodo igitur Nativitas Præcursoris à Evangelista loci medi dignitate honorata fuit ? utique magis cum præcedenti id à S. Joanne factum fuit, in bona namque Philosophia scimus, quod medium partem patet extremis. Quod Legatus confirmant, qui ajunt : Medium sapit naturam extremorum. Atque idè pueri hujus Nativitatem in medio altarium Nativitatum reposuit, dicens : Et homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes, destinandum, quod in medio consistens, & de duobus extremis scilicet generatione Verbi & Nativitate Christi participans, ambobus quoque extremis similis esset.

4. Etenim verò aliam quandam circa Præcursoris Nativitatem ponderationem insitutam : præcipue verò circa modum loquendi, quæ Evangelista utitur. Natus est homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes. Fuit homo &c. Cur obsecro illum hominem appellat ? Nunquid sufficiebat dixisse : Fuit Joannes missus à Deo ? Joannes enim esse hominis includit, unde dicebatur Joannes, hominem quoque illum fuisse sufficienter innuit, ac proinde ly Homo superflue positum videtur, estque quædam sine necessitate facta repetitio. Et quidem in fallor, difficultas hæc cum alia quadam correspondere videtur, quæ ab eodem Joanne Evangelista innuatur, qui Christum in Crucem suspensum describens ait, quod priusquam moreretur, semetipsum in Filium Mariæ adoptivum declaravit. Mulier ecce Filius tuus. Joan. 19. 26. Videtur etenim Christus Mariam mulierem, non verò matrem vocando afflictionem addere afflictis : nam quantum illam confortasset à filio pronuntiatum nomen Matris, tantum exitum illam

Corn. à  
Lap. in c. 1.

Homerus  
Iliad.

conturbatam fuisse ex auditu nomine mulieris. Cur igitur illum non matrem, vel saltem ad minus Mariam appellat? Respondeo: S. Idephonus serm. 8. de Assumpt. *Vitam veram matrem ostendit verum se hominem patiendū tormentā monstravit.* Dionysius Carthusianus: *Non ait, Mater, ne illa auditu nomine tam sua vntimum cruciaretur atque deficeret.* Verum enimvero sanctus Epiphanius ad præsens meum propositum doctè respondet, quod cum tanta fuerit tamque excellens Mariæ sanctitas, fieri facile potuisset, quod mundus, vel saltem ad minus simplices eam non mulierem vulgarem, sed veram credidissent esse Deam: *Consulto illam vocavit mulierem, ne mundus deciperetur.* Deam illam proclamans, tanta erat eius sanctimonia & vitæ integritas. Hanc eandem rationem dicere possumus, circa Præcursorum procedere, dum illum Evangelista non solum Joannem, sed & hominem appellat: *Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes.* Cum enim Joannes Dei filio ad eodè similis esset quoad natiuitatem, quoad extrinseca lineamenta vultus aliaque corporis accidentia, cavete voluit Evangelista, ne mundus consequenter opinaretur, illum quoque eodem Dei filio similem esse quoad natiuitatem. Ac proinde dicit: *Fuit homo &c.* quasi diceret: Tamen illi filio ad eodè videatis esse similem; scire tamen debetis illum non filium Dei esse, sed parum merumque hominem: *Fuit homo.* Unde Venerabilis Beda sanctitatem Joannis ad eodè sublimem fuisse dicit, ut ad non plus ultra perfectionis intra humanitatis sphaeram contentæ pertigerit: *Cujus est tanta vitæ sublimitas, ut quicquid illo sublimius est, hoc jam hominis naturam transcendere dubium non sit.* Et S. Paschasius: *Ne forte existimaretur super humanam naturam esse & plusquam homo, id eodè necessum fuit ut Evangelista ipsum hominem esse declararet: Fuit homo.*

5. Ne vobis hæc mea opinio suspecta aut veniaris ambigua esse videatur, audite eandem per Archangelum cujusdam legalitatem debite authenticatam. Etenim cum gloriosa Virgo Maria ex ore Gabrielis Archangelis se Dei matrem futuram esse intelligeret, mox ipsa hæc interrogatio eidem replicavit: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Luc. 1. 34. Ipsa quidem non dubitavit de substantia, sed de modo interrogavit, inquit S. Ambrosius: *Non dubitat esse faciendum, sed quomodo fiat inquirit.* Angelus autem ad hanc Mariæ difficultatem

vel petitionem resolvendam, prægnantem Elisabethæ sterilis uterum & Joannis Baptistæ conceptionem in exemplum adducit, dicens: *Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua;* Luc. 1. v. 13. quasi dicere vellet, sicut uxor Zachariæ paritura est filium, licet decrepita sit & sterilis, ita quoque tu o Maria Dei filium paries, licet virgo existas. Verum enimvero o Angele gloriose, comparete mihi, si forte nimis præsumptuose eloquar. Neque enim istud argumentum tuum admittere possum, quia *A minori ad majus non valet nec licet arguere affirmative.* Non enim valet si dicam: Sufficio viribus ad onus aliquod decem librarum portandum mille libras. Incomparabiliter majores repugnantia reperitur in hoc, quod virgo Deum pariat, quam quod mulier maritata licet sterilis, qualis Elisabeth erat, generet hominem. Unde Lyranus: *Majus est virginem concipere, quam sterilem.* Opprimè à fortiori & à majori ad minus affirmative argumentatus est Angelus ille, qui postquam cum Jacob luctatus & ab eodem superatus fuisset, eidem dixit: *Macte sis animo, & noli fratrem tuum Esau meruere, quia si contra Dominum fortis fuisti, quanto magis contra hominem prævaleris.* Hoc argumentum bene & ncl. ut dicit: at verò si dicas, Elisabeth sterilis pariet; Ergo etiam tu virgo manens parere poteris; merito tibi neganda erit consequentia S. Bernardus respondet: *id eodè sterilitas cognata conceptus virgini nuntiatur ut dum miraculum miraculo additur, gaudium gaudio cumulatur.* At verò quis vestra n. est, o Audi ores, qui nesciat, quod comparatio similitudinem sem. et includat? *que divinitus per comparationem similia sunt.* Cum igitur Archangelus quandam inter gravidum Elisabethæ & Mariæ uterum comparationem instituat, id ipsum ad minus idem est quod affirmate quandam inter Salvatoris & Præcursoris natiuitatem, analogiam & similitudinem. Hoc videtur indicare voluisse Andreas Hierosolymitanus, cum ait: *Qui matrem præter omnium spem prolificam in senectute reddere potest, & virginem quoque gravidam præter rationem exhibebit palam; Et licet mirabilis sit istud in virgine; utrumque tamen Divina omnipotentia opus est.*

6. Gabriel Archangelus de partu quem B. Virgo Maria in hunc mundum editura erat, duo præcipue puncta tetigit. Primum scilicet, quod futurus esset magnus: *Hic erit magnus.* Secundò quod Filius Dei appellandus esset: *Et filius*

Lyran. in Gloss.

D. Bern. sup. Miss. est. hom. 4.

In Bibl. vet. v. P. 1. 2. in sal. Ag.

*filii altissimi vocabitur.* Certum autem est Joannem quoque duabus hisce conditionibus ornatum in hunc mundum progenitum fuisse. Et quidem quod primam conditionem attinet, Astrologi dicunt, quod si quis sub planeta vel ascendente Solis in domo vel signo virginis consistens nascatur, is futurus sit statura procerus & magnus. Sic Selericus de Othone & Theogenes de Augusto, eo quod hi sub ista constellatione nati essent, illos quoque magnos, id est, Imperatores futuros esse præviderunt; Idem quoque observatum est in Alexandro, qui postea magnus fuit. Suetonius de Nerone refert, hunc pariter sub Sole ascendente natum esse, imò priusquam terram attingeret, Solis radiis fuisse illustratum.

*Suet. Tr. æg. in vita Neron. & erat summus princeps futurus. Similiter de quodam nostri temporis Japoniæ tyranno, qui Stabucondon dicebatur, illum magnum futurum esse eidem prædictum fuisse: Quia dum nasceretur, Solis radius stomachum suum verberavit. Dum sancti Joannis Baptistæ Nativitatem considero, invenio illum natum esse sub Solis Horoscopo, quando is in signo virginis subsistebat. Audite igitur nunc quam circa Nativitatem Præcursoris in mente mea recedo Astrologiam. Elisabetha sex menses gravida fuerat, quando Sol iustitia Christus in signo, id est, in utero Virginis Mariæ consistebat. Ab Oriente Nazareth apparere cepit, per montana Judææ graditur, & in domo Zachariæ appellit, & trium mensium spatio, donec scilicet Joannes natus sit, subsistit. Eodemque temporis momento quo ex matris utero prodit, Sol Christus in signo, id est, utero Virginis Matris præsens aderat, aded ut priusquam terram tangeret à Divino sole gratiæ suæ radiis fuerit illustratus. Unde Petrus Damianus serm. 13. & 1. de S. Joann. Bapt. Usque in diem Nativitatis Joann. gloriosa virgo cum cognata suamorata est, donec puerum, natum sinu beatissimo conforerit, & non pariete remoto propinquorem redderet præsentia Creatoris. Ecce igitur tibi hic formatam figuram, considerate illam, opinionemque vestram edicite: Quis puer iste erit? Sine ulla erroris suspitione dicere haud dubie cogemini, quod nasciturus sit magnus & Christo persimilis. Hic erit magnus coram Domino Non sumus soli, Auditores, qui in hac cogitatione & discursu descendimus, sed plures sunt ante nos eodem modo locuti: Hinc facillime Joannis pater, ortus enim fuit, quando Sol in signo*

*Franc. Labat. de S. Joannis pater, ortus enim fuit, quando Sol in signo*

*virginis erat, scilicet inter viscera sanctæ Mariæ. Cum igitur in ortu Baptistæ, Sol regnaret in virgine, in signo inquam illo maximo & sanctissimo, sanctissimum ortum merito fuisse dicemus. Magnus nascitur Christus, Magnus Joannes Baptistæ. Magnus coram Domino.*

7. Quoad secundum punctum, quod Angelus terigit & Mariæ revelavit, id est, *Filius altissimi* vocabitur, videtur id ipsum quoque ad minus apparetur de Joanne probari posse. Dicente enim sodes Quid est Joannes? Hoc nemo melius potest scire utique poterit, qui ipsemet se nil præter vocem esse declaravit: *Ego vox clamantis in deserto.* Quis hanc vocem genuit? Zacharias? Nequaquam; quia mutus erat: *Eris tacens & non poteris loqui.* Alium ei genitorem quare e oportebat? Petrus Cardinalis Damianus dicit, quod Nativitas Joannis fuit supra naturam; ac proinde de Origines: *Non mihi videtur homo, sed prole quam homo Ioannes.* Videamus igitur an quem ei genitorem invenire possimus in Divinis. In quo ordine certum est in primis, quod talis genitor esse non possit Spiritus sanctus, neque qui nec genitus est, nec generatur: *Non producit verbum: Nec filius genitor dici potest, quia tamen filius genitus sit, non tamen generat. Non producit verbum.* Superest igitur ut hoc soli Patri velut ejus proprium conveniat, non solum quia intelligendo seipsum generat verbum, verum etiam quia dicitur: *Paterna vox audita est.* Unde cum hæc vox à Patre æterno producta sit, præter de hac voce, id est, Joanne Baptistæ a simam poterit quod *Filius altissimi* vocabitur. Et quis fuit an hæc non fuerit Chrysologi mens, quando de Zacharia loquens dixit: *Zacharias quid tacet non est sola pœna, sed signum, non est terrena delictitas, sed celeste signum.* Quod signum fuit quia secretum illud? Exponat hoc ipsum Cardinalis Damianus, qui cum Zacharia loquens dicit: *Eris tacens, & non poteris loqui.* Cur tacens intelligat Joannis vocem supra naturam formatam, et Patrem maxime cognoscere.

8. Videtur quidem Joannis Nativitas in genico tantum cum Christi Nativitate minime correspondere, siquidem Christus Mariam, Joannes vero Elisabetham matrem suam habuit. Veruntamen profundius rem hanc considerans, etiam quoad hoc similitudinem considerare video, cum hæc tamen differentia, quod Christus sit Mariæ filius ex eadem verè & patris genitus, Joannes autem licet non sit ex Mariæ genitus, ejus tamen sit filius adoptivus.

videamus idipsum per quendam Scripturæ locum clarius. In Genesi legitur, quod Rachel sterilis existens Jacobo marito suo perfraserit, ut saltem ad minus filium quendam ex Bala domus suæ ancilla seu serva habere procuraret. *Habeo famulam Balam, ingredere ad illam, ut pariat super genua mea.* Id quod Jacob mox fecit, adeo ut Bala intra novem menses pepererit. Rachel Balæ partui præsens existens, filium ejus suscepit, eumque brachiis portat & ad pectus suum amabiliter adstringit. Et elevata in cælum facie, Deo gratias refert, quod filium ei exoptatum donans tam clementer eam exaudiverit. *Dominus exaudivit vocem, dans mihi filium Dan.* Sileas quæso ô Rachel; Nam si serva tua puerum hunc peperit, quomodo tu illum filium vocare præsumis? Tuus utique esset, si illum ex utero tuo genuisses, nunc autem cum Bala illum genita sit, sequitur quod Bala filius sit, non verò tuus. Quo igitur jure dicere potes: *Dans mihi filium Dan?* Respondet Rachel utriusque nostrum filius est, Balæ scilicet naturalis, Rachelis autem adoptivus. Sed qua ratione? *Quo jure?* Nunquid auditis illam dicentem: *Peperit super genua mea?* q. d. Ego ipsum in lucem editum prima in brachiis meis excepi, ideoque ex concessione Legis, quæ illum mihi filium adoptivum cedit & consignat, eum possideo. Lyranus: *Ve pari: si illos quos possim tenere super genua mea, ita quod licet sint super naturam, tamen mei erunt per adoptionem. Alii Natum excipiam pro meo, ut solent matres in genibus filios suos statuere. & volentis: Quia reputabat hunc filium ancille esse suum: Ex hoc igitur dantur taxat capite quod Nativitati suæ præsens adfuerit, eundem inter brachia sua suscepit. Porro gloriosissima Virgo Maria, in domo Elisabeth commorata quasi tribus mensibus, id est, à mense sexto usque ad nonum Nativitati Joannis præsens esse, eumque sustentate inter propria brachia sua voluit, affirmante idipsum Cardinali Damiano, cum ait: *Ipsa Dei genitrix felicem puerum de terra levavit, & cognatæ partum omniperscuta est, servavit.* Unde si Rachel se matrem adoptivam Dan appellavit, cur Maria diceretur mater adoptiva Joannis, & Joannes Mariæ non censeretur adoptivus filius?*

6. Verum enim verò de Nativitate S. Joannis ad vitam ejustransitum faciamus. Ex Evangelio Matthæi & Lucæ omnes nôstis quod dñs Filius Dei esset in flumine Jordanis, ut à sancto Baptista suo baptizaretur, vox Patris auditò

& ex improvise audita fuerit: *Et ecce vox de cælis dicens: Hic est filius meus dilectus.* Sanctus quoque Spiritus in forma columba subito apparuit, & super ipsum simititer substiter: *Et descendit Spiritus Sanctus corporali specie sicut columba in ipsum.* Ut quid opus erat, ut Spiritus Sanctus in forma & signo sensibili atque visibili super Christo videri se faceret? Nunquid ad hoc ut Christus verus Dei Filius declararetur, vox Patris sufficiebat, *Hic est Filius meus dilectus?* Pro hujus difficultatis intelligentia optime servit, quod inter Salomonem & Sabæorum Reginam accidisse refertur. Magna enim hæc Principissa ex fama plusquam prodigiosa Solomonis Sapientiam Regis, quæ quotidie magis magisque dilatatur, permota, ut eum videret & cognosceret, visitare & convenire eum decrevit. Quare cum ingenti decore, & pompa maxima, qualis nimirum coronam adeo potentem & dignam merito decebat, ad iter se accinxit, multa secum adferens præstantissima munera ex aromatibus, auro, argento, gemmisque inestimabilibus congregata. *Et venit tentare eum in enigmatibus.* Nam ut experientiam certiore se redderet, an res ipsa universali famæ consonaret, hæc usæ est ingeniosissima inventio. Duos nimirum fecit & colligavit florum manipulos, quotum unus naturales & veros, alter verò artificiales & fictos complectabatur flores; ex quibus tamen artificiales naturalibus adeo similes erant, ut ab invicem difficulter possent discerni. Hos igitur Sapientum Regi præsentavit, rogans eum, ut eum, in discernendo veros à fictis coram se properet judicium. Salomon autem mox ut utrumque hunc manipulum vidit, vehementer obstupuit, & ne vix quidem determinare se potuit. Quamvis id, in quo oculus deficiebat, ingenium ejus præstantissimum, & prudentia mente suppleverit. Nam confestim sibi apem adduci, ejus liberum per aëra volatum permitti præcepit, quæ postquam aliquot volando gyros confecerat, tandem tremulum pedem suum firmavit, & deauratis alis suis recollectis, in naturalium florum manipulo subsedit & perseveravit, quo vestigio veros à fictis seu artificialibus discernere potuit. Unde Regina multo magis attonita & obstupescita remansit. Etenim hos Christus erat, qui proinde Nazarenus, id est, floridus cognominabatur: Flos quoque fuit Joannes Baptista, quia Nazarenus professione sua fuit, quod similiter idem quod floridus significat. Ambo juxta Jordanis flumen consistebant, sibi

Matth. 3.  
17.  
Luc. 3. 22.

3. Reg. 10.

Vide apud Franc. Labat t. 3. de laud. S. Jo. Bapt. & Crisob. Basilens. serm. 47. Item Balbi Arias ser. de S. Joann. Hugu.

que ad eod similes erant, ut vix inter utrumque discerni posset, uter illorum flos esset naturalis & verus Dei Filius, donec tandem Pater veritatem elata voce declararet dicens: *Hic est filius meus dilectus*: at verò quia vox illa audiebatur quidem, non tamen videbatur, id eod à nemine circumstantium cerò discerni poterat, anly *Hic* super Christum, an super Joannem eaderet, ac proinde Spiritus Sanctus corpoream columbar formam induens, ut visibilis signi loco seruiret, super Christi caput firmiter subititit, ut velut suavislima apis Paradisiaca demonstraret, quòd ly *Hic* super verum florem non verò super artificialem appellaret. Hinc igitur facilis est conjectura, quanta fuerit inter Christum & Joannem similitudo. *Tanta quidem erat similitudo virtutis inter Joannem & Christum, quinquam eorum verus Messias esset, dubitarent; Ita scilicet necesse fuerit divinitus provideri, & Patris voce & Spiritus Sancti in columba specie adveniu, ut ita homines dijudicarent, quinquam eorum verus Messias esset.*

10. Dei Filius intra solitarii cujusdam deserti eremiticos saltus procul ab omni hominum commercio delitescere & jejunabat. Tentator infernalis, ut de ejus sanctitate caperet experientiam, suarumque virium valorem certius agnosceret, eum variis tentationibus aggredi decrevit; ac proinde tribus ipsum praeliis infestavit, eodidemque turpes ab eo repulsa retinuit. Unde se contra eum minime prevalere posse videns, à cepto certamine desistere, atque eum licet ignominiosè deserere, & fugere ab eo stavit: *Et consummata omni tentatione Diabolus recessit ab illo.* Sanctus autem Lucas eandem historiam conscribens, quandam magnæ considerationis particulam adjunxit, scilicet Diabolum Chulto indulgisse inducias eum proposito tempore oportunitati ad nova intecanda certamina redeundi. *Recessit ab illo usque ad tempus.* Quòdnam obsecro, erat tempus illud quod Sathanas ad intecanda nova praelia & confictus, & ad Christum superandum sibi favorabile & opportunum fore credebat? Magister Historiæ scholasticæ dicit, per tempus illud intelligendum esse tempus Passionis & mortis Christi: *Discessit à Domino Lucifer ad tempus, tempore Passionis rediit, timore mortis putans eum dejicere.* S. Ambrosius: *usque ad tempus.* *Frequantat spicula, ut aut pramo vincat, aut redio.* Alii exponunt, *usque ad tempus*, id est, donec occasionem acciperet magis opportunam,

& majoris lucri sui locum. Verum emendat, Auditores, quando unquam se Damon locos, tempus & occasio novi inveniendi cum Dei Filio certaminis & praelii presentavit? Cum magno Basilio Seleuco regiam adcamus & ingrediamur, ibi namque magnum quendam Dei servum reperiemus, qui illicitos Herodem inter & Herodiadem adeores amores & scandalosum utriusque convictum mutuò subdolerat, dolsidemque pro animarum suarum salute promovenda, & ex puro divini honoris zelo atrebè reptechedie, dicens: *Non licet tibi habere uxorem fratris sui.* Damon hæc voces multo cœlestiaces inaudiens, virum hunc ad certium suum, quocum in deserto congressus fuerat, esse omninò credidit, adeoque indultus eum considerat & observat, atque intra semetipsum dicit: *Ecce jam tempus adest diu à me expectatum, hic est locus consilii meo valde proficuum & oportunus; Nunc dandus est certitimus & fatalis ictus, ut per hanc unicum vicloriam toties perpessas jacturas & damnas recuperate valeam.* Quid igitur facit? *Dum convitium sit Damon per puellam saltat, totus Theophylactus, eoque laborat, donec dicitur, ut Herodis julu caput ei detrucceretur, quod & reipia factum postea fuit. Missa gloriatoro precepto affert caput eius in dicit, & detulavit eum in carcere.* At verò si placeat, libet istamus hic non nihil. Quòd si inimico infernali cum Christo hostilitas intecederet, cum Christo relicto Joannem adoritur? Quid mali Joannes ei intulit? Fortasse ipsum tanquam partialem amicum & cognatum Christi ptequebatur? Difficultatis hujus scilicet eod eo quòd Mattheus Hesodi Tetrarchæ accidisse referit, facili negotio conjicere poterimus: Hic enim cum ad aures ejus fama sanctitatis & miraculorum Christi pervenisset, se omninò certitudine significavit, Christum esse Joannem illum Baptistam, quem ipse decollari jussisset, eundem a mortuis resuscitatum esse credens: *Hic est Joannes Baptista, ipse surrexit à mortuis.* Quod si Baptista mortuus erat, quomodo illum resuscitatum esse arbitrari poterat? Quòd si Herodes ille vit erat intelligens verisimile est quòd non ignoraverit id quod Jesus ait: *Et mo cum dormiret, non resurget, donec alteratur cœlum non evigilabit, neque consurget de sinu suo.* Unde igitur permovebatur ut Joannem Baptistam à mortuis resuscitatum esse crederet? Scio equidem Cajetanum in ea fuisse opi-

Frasc. Labat. prop. de S Ioan. Baps.

Luc. 13.

Mag. Hist. schol. Petr. Co. mest. in E. vang. c. 35. D. Amb. ibi. lib. 4. in cap. 4. Luc.

Handwritten text on the left page, including "XIV" and other markings.



nione, quod Herodes *hesitans, non definiendo* dixit hæc verba: Lyranus tamen econtra evult esse dicta affirmando, non dubitando. Herodes autem vidit famam de Iesu, & credidit, licet falsò, quod ipse esset Joannes Baptista, quem ipse decollaverat. Verùm scite percuperem per quid Herodes ad talem fallitatem veniat? Ad eò repugnantem credendam perimotus fuerit? Doctor Angelicus S. Thomas ex aliorum sententia dicit, Herodem Pythagoræ & Platonis opinionem sustinuisse assententium animas ex uno corpore transmigraire in aliud, ac proinde Præcursoris nuper à se decollati animam ad aliud quoddam corpus informandum & inhabitandum se recepisse: *Alqui dixerunt, quod ipse tenuit dogma in transfusione animarum. Plato enim & Pytha. oras possuerunt, quod anima exiit ab uno corpore, subintraret aliud corpus. Hanc opinionem Herodes tenens, ut dicunt, credebat, quod anima Joannis transfisset in animam Christi.* Unde motus est, ut non solum eam quæ Christum & Joannem intercedebat, similitudinem crederet, verùm etiam ipsos unam & eandem numero entitatem esse, quodque Christus ipsissimus Joannes esset exultaret, sed deceptus est. *Credidit licet falsò, quod ipse esset Joannes.* Dæmon autem in Herodis regia conversationem & vitam Joannis observans, *Credidit licet falsò quod Christus esset.* Unde sicut hic deceptus est credendo, quod Joannes esset Christus, ita ille quoque delusus est, dum Christum Joannem esse censuit. Hoc autem nequaquam accideret potuisset, nisi inter utrumque magna similitudo intercederet. Unde Basilus Seleucus scripsit: *Cum Diabolus à Christo victoriam desperasset, in Joannem vertit arma, & Herodiani pro armis affectibus usus viam aperit ad Baptista mortem.*

II. Etenim Herodem ejusmodi erroneum sibi formasse judicium nequaquam admittit, si quidem cuius homini facillimum est errare. Sicnamque Theodoricus etiam errasse legitur, quando caput piscis cujusdam in mensa appositum videns, Symonachi à se decollati caput fuisse existimavit. Similiter justum & æquum erat ut Dæmon, utpote omnium standum & dolorum technarum quæ architectus, jam dicto deceptus esset atque delusus. At verò quod universa Hierosolyma, imò totus mundus (nisi id ipsum incarnata Sapientia prævidens impedi-  
viller) Joannem Dei Filium & Messiam ve-

rum esse existimassent, id mihi non modicam conciliat admirationem. Videamus id ipsum paritè clariùs per quemdam Scripturæ locum adductum. Deus itaque incarnatus, uti nōstis, in vertice montis cujusdam constitutus, & in societate discipulorum suorum, nec non ingentis turbæ ipsum subsecuta positus, postquam illos verum docuisset modum conquirendi sibi merita ad æternam Beatitudinem, tandem ad discipulos conversus, iisdem dixit: *Ad hoc ut vos (ò dilecti mei discipuli) cognoscere valeatis, quanti vos æstimem, & affectum meum quo vos persequor, eximio vos honore afficere decevi, eundem vobis impertiendo lucis stralium & dignitatem mihi soli alius debitum, nam. Ego sum lux mundi; Nunc enim acquiesco, ut & vos quoque eundem vobis vindicare titulum possitis ac proinde evidenter declaro quod vos estis lux mundi.* Universum itaque mundum perambulabitis, ut mentes ignorantia tenebris obumbratas illuminare possitis. O valde fortunati discipuli, qui digni facti estis, ut illius honoris fieretis participes, qui à Patre æterno soli Dei Filio deberetur. Prohæc honor ille vobis, eoque feliciter & cum mille benedictionibus perfruamini. Verùm enim verò difficultas quædam hic mihi subnaferit, ò Auditores, nimirum, quod S. Evangelista Joannes Sancti Præcursoris recensens proprietates, eidem hæc lucis honorificum titulum denegavit, dicens: *Non erat ille lux.* Ergone non vocabimus lucem virum illum illustrem, qui prodromus est solis, & aurore diei? Quod si Christus in hoc titulo Apostolis suis, imò ipsimet Judæ traditori concedendo ad eò benignus & liberalis fuit, cur Evangelista in eodem titulo S. Joanni attribuendo ad eò parcus exitiit? Verè hinc proverbium istud verificatum esse video, scilicet quod Dominus est munificus, servus autem avarus. Num forte Sanctus Joannes non æque ac alii discipuli fuit promeritus? Fortasse ad illorum sanctitatem nondum pervenit? Imò verò ejus perfectiones & merita, quorum vis aliorum hominum sanctitatem & merita mitis modis superatant: *Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista.* si sanctus Pater Augustinus affirmat, quod præcellit ceteros, omnes universos, antecellit Evophoras, supergreditur Patriarchas, & quisquis de muliere natus est, inferior est Joanne. Num forte Evangelistam ob ejus ingen-

Ionn. e. 8.

Matth. 5.

14.

Ionn. x.

Matth. xi.

11.

D. P. Aug.

serm. 2. de

Nat. S. Jo.

Bapt.

11.

rem gloriam aliquo invidia motu agitarum fuisse dicemus? Ab his, qui potius mysterium aliquod sub iis verbis latere dicendum est. Siquidem S. Gregorius, S. Augustinus & alii affirmant, Præcursores ad eum dignum, perfectum, & sanctum fuisse, ut si lucis titulum & honorem ab Evangelista accepisset, forsitan mundus, vel ad minus homines indocti & simplices graviter hallucinati fuissent, eum tanquam veram lucem verumque Messiam adorando. Fortè dicetis, idiotas similem quoque conceptum de aliis quoque Apostolis facere potuisse, & tamen illos mundi lucem appellare voluit. Veruntamen, non est eadem de Joanne & Apostolis ratio: siquidem nullus est Apostolorum, qui non aliquem commiserit errorem aut gravem imperfectionem, unus enim Dominum tradidit, alius negavit, ille infidelis fuit, hic usuris fuit deditus, alter ambitioni obnoxius, alter enim altero major & dignior esse cupiebat: imò in maximis augustis constitutus eorum Magister ab omnibus desertus & derelictus permanens; & cuius quantumvis simplici homini in mentem venire posset, ejusmodi homines tam graviter delinquentes lucem verè divinam arbitrari? At verò qui tantas Præcursoris perfectiones, tamque eminentes sanctitatis gradus consideraret, eum facile veram & divinam lucem esse æstimare posset. Atque ad eum Joannes caute dixit: *Non erat ille lux quasi diceret: Avertite, nolite errare ne decipiamini nescientes ob unius & alterius similitudinem, inter eosdem discernere.* Hinc igitur alterutrum ab alio distinguetis & discernetis, Christus lux est: at verò Joannes non est lux. Non erat ille lux. Audire Sanctum Patrem Augustinum id ipsum per pulchram quandam doctrinam veraciter contestantem, dum ait: *Tanta fuit sanctitatis Joannes, ut Christus eredi posset. Magna etiam commendatio Joannis ab Evangelista insinuatur. Non erat ille lux. Quasi diceret: Tanta fuit opinionis, ac tanta virtutis, ut illum non esse Christum declarare per necessarium videatur.* Conjectat igitur hinc quilibet vestrum, an sibi non fuerint magnopere similes.

12. Veruntamea quòd si hanc Præcursoris cum Christo similitudinem melius magisque perspicue contemplari desideretis, ad sanctum Lucam quasi recuratis, qui velut peritissimus pictor in Evangelii sui tela vivis doctrinæ suæ coloribus eundem adumbravit. Nam S. Joannem Baptistam delineaturus genealogiæ suæ lineas ducit, dicens, quòd Patrem habuerit Za-

chariam, matrem verò Elisabetham, hanc de vice Abin, hanc verò de filiabus Aaron, hanc Sacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abin, hanc uxorem suam de filiabus Aaron, & nomen ejus Elisabeth. Etenim nescio quamobrem Evangelista de matre ejus mentionem fecerit, cum apud Historiographos Hebræorum extra matrem positum fuerit, mulieres recensere in prætaxanda Genealogia & generationum descendencia. In Hebræorum Genealogia non solum mulieres recenseri. Oprimè legem hanc & consuetudinem S. Mathæus Chronista observavit, quando ordinem Genealogiæ Christi descendens, solos recenset viros, scilicet Isaac natum esse dicit ab Abrahâ, non verò de Sara, Jacob ab Isaac, non verò ex Rebeca & sic de aliis. Imò oblium quendam respectum conveniens quoque videri posset, nullam Zachariæ Patris mentionem facere, sed à solo Joanne in medium accipere. Verum ecce tibi solidam hujus rationem. De Melchisedech, qui Sacerdos est S. Paulus Apostolus ad Hebræos scripsit, cum nec Patrem nec matrem, nec Generationem habuisse, sed similem esse Filio Dei. Melchisedech sine Patre, sine matre, genealogia, & assuetudine est Filio Dei. Joannes est ille sacerdos altitudinis erat, qui proinde tanquam primogenitus & unigenitus in Sacerdotio succedere debebat. De sacerdotali prosapia Joannes oritur, inquit Beza, ut eò potentius simulationem sacerdotum præciteret, quòd ipsum ad sacerdotale genus pertinere cogeret. Cur igitur hic e tribus sacerdotibus prolegatus Sacerdos à S. Joanne Luca non ad eum modum describitur, quo Melchisedech à S. Paulo Apostolo: *Sine Patre, sine matre, sine Generatione*? Respondet S. Ambrosius: *Docet nos Divina Scriptura non solum mores in his quæ prædicabiles sunt, sed etiam præceteri oportere laudari, ut veluti transmissi immaculata puritate hereditas, in his quos volumus laudare præcelsi. Veruntamen pro magis perspicua propositi nostri intelligentia, duas præcipue in hoc factu circumstantias particulates advertere debemus. Prima ab Evangelista Joanne adducitur, scilicet quòd per hic natus à Deo missus sit. Fuit homo missus à Deo. Secunda verò est, quòd Nativitas ejus ab Angelo quodam, non verò ab homine aliquo annuntiata fuerit. Apparet Angelus Domini, etc. Elisabeth pariet tibi filium. Isteque non non humanâ, sed divinâ virtute natus est. Atque id eò S. Lucas præcelsissime in Ge-*

Handwritten text in the left margin, including the Roman numeral 'XV' and other illegible characters.

D. P. Aug. ser. 23. de sancto Greg. hom. 7. in Evang. apud Tol. in c. 1. 10. in Com. fol. 38. B.

neologia Joannis non solum Patrem, sed etiam matrem inleruit & nominavit, aliàs enim mundus eum de caelo totaliter descendere, credere potuisset; & Gens Hebræa illum utique tanquam verum Messiam proclamasset: *Assimilatus Filio Dei*, non minus, imò plus quam Melchisedech. Unde ut demonstratur quòd Joannes non sit Messias Filius Dei, sed eidemtaxat similis existat, sciendum fuit quòd in terris Patrem & matrem habuerit non respiciendo ad qualitatem stirpis sacerdotalis, vel etiam ad leges observandas ab iis, qui historiam Genealogiæ Zachariæ & Elisabethæ contextunt, *æque aut necessarium, aut valde conveniens erat, ut eius nominaretur matrem & quis fuisset; Ne ingens Joannis & Christi mutua similitudo efficeret, ut Joannes Filius Dei esse crederetur.*

13. Porro Joannes Christi actiones taliter est imitatus, ut exinde simillimus foret effectus. nos utique toto spiritu in hoc conitari debemus, ut similes Joanni esse aut fieri possemus per vitam suam virtutumque & perfectionum, quæ in ipso residerunt, perfectam imitationem. Quatuor præcipue particulae circumstantias in hoc sancto Præcuratore considero. Locum scilicet, in quo habitavit: vitam quam duxit: vestes quibus amictus fuit: ac denique actiones quas fecit. Locus erat solitarius, quoddam desertum. Vita sustentabatur in continuis abstinentiis: vestium Camelorum pelles ministrabant. Actiones quibus deditus erat, aliæ non erant quam prædicare, baptizare. Et quidem Religiosi ipsum specialiter imitari debent, subducendo se totaliter à seculo, & mandum omnino de continentia. Verum etiam quot inveniuntur, qui vitam potius sæcularem quam religiosam agunt, ea post se relinquendo vitæ scandala, & effractions vitæ licentias temere usurpando, ut etiam dissolutissimi sæculares inde stomachati graviter offendantur. Præterea quibus se cibis Joannes pascebat? Non aliis quam iis quos in facultate sua de facto habebat, non vero iis quos velle aut habere poterat. Abstinentiarum suarum parsimonia alium ei victum non indulgebatur, quam locustas, herbarum radices, & alios similes cibos rusticos in sylvis & dumetis enatos. Quot sunt Ecclesiastici sæculares, qui ex iis radicibus vivunt, qui ex Christi mentis exprimuntur, sed tanto cum luxu, ut ipsamet quoque id ipsum erubescere superfluitas posset, de quibus proinde cum Apostolo dici potest: *Quorum Deus venter est, quorum mensæ Vasa sunt Sanctorum.*

telli & Epicuri mensas confundere possent. Quales erant panni quibus Summi Sacerdotis Zachariæ filius cernebatur amictus? Fortè Holoferici? aut panni Anglicani? aut pellibus vulpinis suffulta, vel Actaliæ vestes? Minime; quin potius in summo hyberni temporis rigore discalceatus incedebat, reliqua corporis sui parte rudi & asperâ Cameli pelle contextus. Observebis velim quales hodie sint habitus, qui cum tanto luxu & superfluitate portantur, quasi nescirent, quòd membra illa quæ ab auro & argento vilitate reputantur, tandem aliquando nuda mensura sine vel putredine vestita. Et tamen verum est, quòd vix inveniri possit materia satis elegans & pretiosa, quæ fastui & superbiæ ipsorum satisfacere possit. Videbitis nonnquam Sacerdotem, cujus coma longior est quàm toga. Color purpureus quo tincta sunt eorum tibialia, elegantius in vultu emicet, si nimirum is erubesceret, quod in sacro altari cum vanitatibus cernatur aded scandalosis. Quid de iis dicemus. Qui cælum versus nihil in se erectum habere, nihil nisi solam superioris labii barbam? Dummodo hæc per adhibitum ferri industriam sursum erigatur, patum de reliquo curant, quod anima præcipitur deorsum. & quam utilius operam suam collocarent, si suam acerba quadam disciplina mortificarent sensuallitatem, quàm quod adhibita ignis violentia O ferri duritie suam continuo martyrio afficiant barbam. Cogor proinde approbare eruditum illius Scriptoris lamentum, qui amarè deplorabat, quòd moderni temporis luxus fastuosior & delitiosior in publicum prodeat in Religiosis quàm in filiabus vanis & sæcularibus. Loquor hæc reservato bonis religiosis debito respectu de malis religiosis, qui scilicet simul cum veracundia Dei quoque timorem exuerunt. Discant insuper Prælati à Joanne, cui præcipue debeant incumbere, ne per ipsorum negligentias officium sacerdotale suis functionibus defraudent. Quare imprimis gregem suam prædicationis pane pascere debent, item baptizare debent, id est, omnes illas functiones exerceere, quæ in animarum beneficium redundant. Joannes in hoc maximam gloriam habebat repositam, si feactionibus Dei honorem & animarum subsidia promoventibus utiliter impendere posset, non substituebat alios, sed in propria persona illas actiones exercebat; id quod hodie plurimi facere dedignantur & erubescunt, tanquam rem vilem & abjectam. Pro se solos creatos esse ho-

Scipio  
Glazoom  
in scuto  
Rinal.  
c. 27.

nores stultè sibi persuadent, ac propterea labores aliis committunt, cogitationibus suis de hoc solum sunt solliciti ut superstitiosos invenire possint, qui onera sua in humeros suos deportanda suscipiant. Vos omnes quotquot me hoc in loco dicentem auscultatis, sermò adhortor, ut vos Joanni similes efficere studeatis, sit ipse vitæ vestræ exemplar & prototypon, è quo heroicæ eximias ejus virtutes ediscere possitis.

PARS SECUNDA.

14. **O**stendimus hæcenus sanctum Præcurso-rem Christo fuisse similem in Navitate & in vita, ac proinde indicavimus similitudines, quæ inter Christum & Joannem intercedunt quantum ad humanitatem. Quod si autem Religio & pietas id mihi concederent, quod Theologicus vigor abauit, forsitan insuper adjicere encomium longè sublimius, scilicet quod habuerit nescio quam similitudinem cum ipsiusmet Redemptoris Divinitate. Existimo, quod hunc loquendi modum meum non nimis æstimabit licentiosum & præsumptiosum, siquidem omnis creatura rationis capax à Deo creata est. *Ad imaginem & similitudinem suam*, Genes. 1.27. nam ut S. P. Augustinus lib. 83. q. dicit. *Vbi est imago, continuo est & similitudo.* Et ut docet S. Thomas: *In homine invenitur aliqua Dei similitudo, qua deducitur à Deo sicut ab exemplari, non tamen est similitudo secundum aequalitatem, quia in infinitum excedit exemplar hoc tale exemplatum.* Et ex doctrina ejusdem Doctoris Angehæi habemus, quod *Si quis appetat esse Deo similis, in quo aliquid natum est Deo assimilari, non peccat, dummodo similitudinem Dei debito ordine appetat adipisci, ut scilicet eam à Deo habeat.* Unde in hoc securiori & S. Joanni accommodatori sensu quem nos sacra Theologia docet, moveor ut mihi persuadeam Joannem habuisse nescio quam similitudinem cum Salvatore nostro, si is quatenus Deus est consideretur.

D. Th. p. 1.  
q. 93. ar. 1.

Idem p. 1.  
q. 63. ar. 3.

Platan.  
in Lacor.  
apoph.

15. Porro Joannes rogatus, ut qualitates & conditiones personæ nonnihil distinctius exponeret, se nihil aliud, quam vocem esse expressè declaravit: *Ego vox clamantis in deserto* Joan. 1. 23. Quidnam homo commune habet cum voce? Potius dicere debuisset: *Ego vir clamans, Joannes prædicans Præcursor vociferans.* Quod si tu, ô Joannes, vox tantum es, meritò hi qui te auscultant, dicere tibi poterunt, quod pensato illi sylvarum cantori nonnemò

dicebat: *Vox præterea nihil.* Eo ipso quo te vocem esse asseris, malevolis tuis occasione præter, tibi improperandi dicendo: *Sapientius est apertam quam fari.* Melius opinione mea respondisset silentium esse, quia Socrates tria præcipue discipulos suos docebat, nimirum: *In animo prudentiam, in voce veritatem, in lingua silentium.* Cleanthes dicere solebat: *Maximè iocibus convenire silentium.* Aristotele Calisthæcem ad Alexandrum mittens eum *Monuit ut eum rarissime loqueretur.* Pythagoras & Apollonius Thyasus quinque annis taciturni permanserunt. Verum eam verò respondere utque petierim, Joannem valde prudenter se vocem esse declarasse, siquidem Caro miles illustrare solebat, ut non tantum cum ferro dimicaret, & manu, verum etiam vocem adhiberet: *Vox non plusquam gladium, & vox: plusquam manus in hostes in fugam vertere, attonisque reddere.* Verum translemus hæc nugas, & ad alios magisque peregrinas cogitationes erigamur: *Quid est quod Joannes vocem se esse dicit? Beatus Laurentius Justinianus Joannem non simplicem vocem, sed vocem verbi fuisse dicit Joannes vox verbi.* Quomodo autem Joannes vox verbi esse intelligitur? Dicere fides Auditoris, quamnam putatis inter vocem & verbum esse differentiam? Verbum est id, quod mente concepitur. Unde sicut Filius Verbum est Patris, ita Joannes vox est expressiva Verbi Divini: *Vox Verbi.* Vox expressa repræsentat verbum impressum, cui simile existit. Ac proinde inde Joannes non dicit: *Ego vox clamans, sed clamantis;* id est, vox verbi, similis Verbo. Id quod Origenes authenticè confirmat: *Dicit Joannes se esse vocem non clamantem in deserto, sed clamantis, eus scilicet et, qui sit bar & clamabat.* *si quis sitit, veniat ad me, & bibat.*

16. Joannes vox fuit, sed non verbum. Veruntamen operarem facultatem concedi, ut ad minus Joannem ad minus semel Verbum fuisse asserere possem. Vicarius repræsentat Episcopum, sed non est Episcopus. Sacri Evangelistæ Joannes de ineffabili sanctissimæ Trinitatis mysterio loquens dicit: *Tres sunt qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum & Spiritus sanctus.* Joan. 1. 7. Videamus quinam hæc illi Primus testis est Pater æternus, qui tam in monte Thabor, quam in Jordane testimonium edidit: *Paterna vox audita est: Hic est filius meus dilectus:* Matth. 17. 5. Secundus est Spiritus Sanctus: *Spiritus est, qui testificatur, quod*

niam Christus est veritas. Nunquam autem invenietis, quod Verbum, secundum nimirum in Divinis persona, de semetipso testetur: imò potius omnino contrarium factum est: Ego testimonium non perhibeo de meipso. Si ego testimonium non perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum. Joan. 5. 31. Et merito ita factum est; siquidem legibus statuitur, quod nullus idoneus testis intelligitur in re propria. Ergone ut Chronista Evangelicus asserit: Tres sunt? potius dicere debuisset: Duo sunt. Notandum igitur hoc loco est, id quod Christus ait: Alius est, qui testimonium perhibebit de me. Quisquam autem hic erit? Eundem Scripturam Evangelicam hac super reinterrogate, qui dicit: Hic venit. Joan. 5. 12. Quis autem est ipse? Joannes Baptista. Cur venit? Venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, Joan. 1. Joannes igitur vice verbi testatur, ergò saltem semel in sanctissima Trinitate locum Verbi obtinebit; ac proinde Petrus Damianus, & Laurentius Justinianus serm. de S. Joan. Bapt. hoc illi eloquium tribuunt, dicentes: Joannes totus modus est Trinitatis.

17. Aded magna sanctitatis fama in Joanne erat, ut ad ipsius expediti fuerint Legati, qui de suo statu informationem caperent, cumque de ejus meritis & qualitatibus præstantissimis certiores fieri essent, Sacerdotes & Levitæ, & quotquot ad eum missi fuerant cum omnibus modis, tanquam verum diuquæ a toto mundo desideratum Messiam recipere & proclamare volebant. Hanc tamen dignitatem tanquam sibi minimè debitam aut convenientem acceptare omnino tenebat, dicendo: Non sum ego Christus, Joan. 5. 21. Simile quid in historiis prophætiis reperio. Mortuo enim Polydecte Rege, non obstante, quod filium quandam parvulum tanquam Coronæ suæ successorem hæredem reliquisset, Lacedæmones ad Regni gubernacula Lycurgum demortui fratrem eligere volebant. Quam ille dignitatem tenuit, accepto inter brachiorum amplexus parvulo Coronæ hæredem Senatuum ingressus, eundem omnibus demonstravit, dicens: Non sum ego Rex vester, sed hic Polydecti fratris mei filius: Ecce legitimum Regem vestrum. Idem quoque accidit Præcursori. Hunc enim Sacerdotes & Levitæ Messiam esse volebant, qui oblatam sibi dignitatem animosè & fortiter tenuit dicens: Non sum ego Messias. Non sum ego Christus. Unde Chryostomus in

Col. Ad hoc mittunt, ut interrogarent, Tu quis es? Non quasi ignorantes sed volentes eum inducere ad hoc quod dixi (id est, ut se Christum esse manifestaret) unde Joannes ad mentem, & non ad interrogationem ei respondit. Non sum ego Christus. Quia potius, vellut novellus quidam Lycurgus veram illis Messiam, Christum ostendit, dicens: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Hic verus est Christus, quem ego vobis digito demonstro. Ecce legitimum Regem vestrum.

18. Veruntamen hoc loco insuper observo, quo non solum se Christum esse neget, verum etiam se Prophetam, & Eliam esse inficitur. Non sum ego Christus, Non sum Elias, Non sum propheta. D. Joan. c. 1. Verum cum Joannes spiritu & virtute Eliæ præditus fuerit: Venit in spiritu & virtute Eliæ; cum sit Propheta, imò plusquam Propheta: Hic est Propheta, & plusquam Propheta, cur semper per negationes respondet? Pro hujus intelligentia notandum est, quod sacri Theologi doceant, & præcipue S. Thomas, quod quidditas Dei definiatur aut representari non possit per affirmationem, sed per negationem. Unde Angelicus: Quia de Deo scire non possumus quid sit, sed quid non sit; non possumus considerare de Deo quomodo sit, sed potius quomodo non sit. Sanctitas & conditio Joannis habebat, nescio quid Christi Divinitati simile. Vult igitur scire quid Deus sit? Non est Angelus, non homo, non arbor, non lapis, &c. Quia de Deo scire non possumus quid sit, sed quod non sit. Ita quoque de Joanne. Non possumus scire quid sit, sed quod non sit. Non Christus, non Propheta, non Elias. Non sum ego Christus, non sum Elias non Propheta. Et S. Augustinus de laud. Joan. dicit: Vis scire quid sit Joannes: non est Deus, non est Christus.

19. Utica duntaxat mihi opponi poterit obiectio, ex qua magna Christum inter & Joannem intercessisse dissimilitudo ostenditur. Cum enim Christus plurima fecerit, Joannes vero nullum: Joannes nullum signum fecit. Joan. 1. 4. Videatur sibi mirum quoad Divinitatem, & humanitatem valde sibi suis dissimiles. Hujus ejusdem disparitatis vix ullam scire rationem reddere, imò idipsum maximè admiror, cum multi alii sancti fuerint ipso longè inferiores, qui tamen innumera quasi operati fuerunt miracula. Verum sistite non nihil, videor enim non nihil hac in re majoris lucis particeps fieri, ac proinde dico, quod ex hoc discrimine

D. Th. 1. p.  
q. 3 ante  
art. 1.

non dissimilitudo, sed major potius inter utrumque similitudo argui possit. Quod ut ostendam, sequenti utar similitudine, Accipite bilancem, atque in unam lanceam monetam ream reponite, idemque etiam ab altera parte fiat, ita tam ut utraque moneta in pondere omnino æqualis sit levata in altum bilance, utrumque lanx in omnimodò æquilibrio stare competetis. Quid autem factu opus ad hoc, ut una lanx majoris, altera minoris ponderis efficiatur? Tollite aliquid de substantia unius, idemque alteri adjungite. Christus etenim & Joannes quasi duæ monetæ aureæ fuerunt, horum unus scilicet Christus reapse pondus sine comparatione majus continebat præ Joanne, quoad sanctitatem eminentissimam & merita infinita: attamen in exteriori apparentia apud homines similes & velut in æquilibrio positi esse videbantur. Verum quid faciendum ad hoc, ut Christus sicut verè est, ita quoque exterius Joanne major esse apparet? Tollatur aliquando ab uno, id est, a Joanne, miracula scilicet, & addantur illa Christo, sic enim in extrinseco cognosci facile poterit, quod Joannes non est Christus. Et forte Præcursor hoc ipsum inferte volebat, quando dixit: *Me oportet minui, illum autem crescere.* Id quod sanctus Valentinus Archiepiscopus optime noravit, dicens: (Miro sapientia Dei artificio factum est, ut Joannes sine signo Christum signis innumeris corruscantem testificaretur populo, ut signorum claritate Joannis de Christo testimonium fulciretur, & falsa de Jo-

anne opinio tolleretur.) Et sanctus Thomas de Aquino Doctor Angelicus, id ipsum confirmat, dicens: (Si Joannes signa fecisset, homines etiam æquo Joanni & Christo attendissent; sed idcirco ut homines principaliter Christo incederent non est datum Joanni, ut faceret signa.) Quod si igitur devota quadam curiositate motus me interrogares: *Quis putas pater iste erit?* Responderem similis Chaito eris, prout habet nus explicavi.

20. Pro conclusione addo, quod de Alexandro Magno scribitur, hic enim cum venisset Thessaliam, ibidem Ophi Poetæ sive ut alii volunt Homeri statuam invenit, qui digitum labiis super impostum constantet tenebat. Magnus hic Heros statuam hanc ut observavit, non nihil substituit, viditque quod frons ejus ejus conspectu sive præsentia copioso sudore madesceret. Qua de re Philosophi interrogati, prodigium interpretantes responderunt, statuam hanc inferte velle, quod quisquis heros & criminis vitæ suæ actiones scribere aut celebrare vellet, ei vel tacendum sit vel ludandum. Cum igitur sancti illius qui omnium sanctorum est Maximus, encomia & prærogativas explicandas & celebrandas in me suscepim, opus erat, ut non solum sudarem, prout me facere viderem, verum etiam in silentio signum per digitum labiis admotum, me reliqua taciturnitatis perie pertransire velle significarem, idque magis cum Joannes magnus sit, imò maximus, *Magnum autem non est laudatio, sed admiratio.*

S Thom. à  
Villa N.  
Con. 1. de  
S. Ioan. B.

SERMO DECIMUS TERTIUS.  
IN FESTO  
S. PETRI APOSTOLI

*Cœpit anathematizare & jurare, quia nescio hominem istum quem dicitis.*  
Marci cap. 14.

**N**on minus execrabilis, quam reprehensione dignus est calamus ille, qui cum in foliorum candore generosa & heroica alterius facta explicare deberet, defectus & deformitates e contra earum actionum describit, quæ quod verecundiæ ru-

bore vultum tingant, efficiunt, ut quis apertis fronte in publico ambulare non audeat. Tacito pari laude dignum estimabat eum qui illas operationes manifestat, quæ virtutum habitibus vestitur, in honore theatro gloriose apparent, qualem is meretur, qui imperfectiones illas ta-